

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA

Discurs del rector magnífic,
prof. Dr. Esteban Morcillo Sánchez,
en el Solemne Acte d'Investidura com
a Doctora "*Honoris Causa*" de
la profa. Dra. Amelia Valcárcel.

València, 8 de març de 2016

Benvingudes i benvinguts al Paranimf de la Universitat de València, a l'edifici històric d'aquest antic Estudi General que des del segle XV conrea els sabers, transmet el coneixement i difon ciència i cultura.

Celebrem hui, en el dia internacional de les dones, la investidura com a doctora 'honoris causa' de la Professora Amelia Valcárcel, i ho fem seguint el solemne cerimonial establert en la tradició de la Universitat.

Felicitem per tant la professora doctora Amelia Valcárcel Bernaldo de Quirós per la seua incorporació al Claustre de doctors i doctores de la Universitat de València, en virtut de l'acord de Consell de Govern, a proposta del Rector, a petició de la Unitat d'Igualtat i amb el suport del Vicerectorat de Cultura i Igualtat.

Una decisió que ha tingut en compte, com ens ha llegit la senyora Secretària General de la Universitat, els rellevants mèrits acadèmics que concorren en la seua distingida trajectòria universitària, científica i professional, la seua labor editorial i el reconeixement merescut de la seua obra, tant al seu entorn com internacionalment en l'àmbit de la filosofia moral i política i com una de les més representatives intel·lectuals de l'ideari feminista de la igualtat. Un magisteri que representa un enlluernador exemple i estímulo universitaris però també molt especialment atesa la seua vinculació amb la Universitat de València.

Així doncs, per a una institució acadèmica, hui, dia internacional de les dones, és molt bon dia per al reconeixement públic dels rellevants mèrits

que concorren en la persona de la Dra. Amelia Valcárcel, i que han estat, per cert, esplèndidament exposats en la laudatio llegida per la Dra. Neus Campillo, professora emèrita de la nostra Universitat.

Moltíssimes gràcies, doctora Campillo, benvolguda Neus, per les teues paraules i la fina anàlisi de l'obra de la nostra nova 'honoris'.

Agraïment que estenc a la Comissió d'Acompanyament integrada per les doctores Esther Barberá, Soledad Gandia i Maria Jesús Perales i pel doctor Jesús Alcolea. I, per suposat, a totes les persones integrants de l'Institut d'Estudis de la Dona de la nostra Universitat, per la seua tasca investigadora i el seu compromís amb les polítiques d'igualtat, pel seu caràcter interdisciplinar i la seua aportació científica a la reflexió col·lectiva en el marc del feminisme sociopolític i acadèmic.

Hui, 8 de març, és un dia internacional per reivindicar el paper de les dones com a artífexs de la història, com a lluitadores per poder ocupar el seu lloc en la societat en igualtat de condicions.

Un dia que fon els seus orígens en els inicis del passat segle XX, amb la proclamació de la Internacional Socialista i la Declaració de les Nacions Unides.

Volem per tant homenatjar hui també, en aquest acte, a totes aquelles pioneres de la incorporació de les dones a la Universitat Pública, i en particular a la Universitat de València.

Des de les primeres estudiantes, fins les dones que lluitaren per fer de la ciència i el coneixement un espai també propi de ple dret, així com per la seua inclusió en els òrgans de govern universitaris.

A totes elles el nostre més sentit record i reconeixement institucionals.

Portem per tant hui ací aquesta 'memòria externalitzada', memòria col·lectiva, en paraules de la nostra nova doctora 'honoris causa', perquè no podem mai caure en la desmemòria, en oblidar el que ens porta a celebrar aquest solemne acte acadèmic.

Recordar la memòria institucional és també recordar l'exili de les persones.

Exili a l'exterior, fugint dels totalitarismes, el que viviren aquelles i aquells republicans que conformaren una generació truncada per la Guerra Civil. Exili interior i repressió política com la que experimentaren els que decidiren quedar-se després del 1939, o no pogueren emprendre la fugida, el màxim exponent dels quals en la nostra institució és el rector Peset Alexandre, afusellat per les seues idees polítiques.

Hem de mantenir viva la memòria perquè el passat no es torne a fer present. Sols així podrem ser conscients de la necessitat d'evitar processos migratoris massius que desplacen ciutadanes i ciutadans de les seus llars, fugint de la violència, com estem veient a les fronteres d'Europa.

Violència de la qual sempre en pateixen més les dones i els menors.

Violència que no sols es produeix en el marc de conflictes bèl·lics, sinó que s'exerceix per nombroses vies.

Violència com la que s'exerceix també ací a Europa. A Espanya l'Informe de 2015 publicat pel Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, xifra en 60 les víctimes mortals en l'any anterior, incrementant-se per tant la xifra des de les 54 víctimes mortals de 2013 i 2014.

La violència física, sexual, psicològica de control i emocional, a més de la violència social i econòmica, és experimentada per les dones encara hui, al segle XXI, i a la nostra societat, amb unes greus conseqüències no sols sobre la salut i el benestar de les dones, sinó també sobre el seu entorn familiar, afectant menors d'edat.

Una societat que es considera lliure, democràtica i avançada no pot tolerar aquest tipus d'actituds i comportaments que han de rebre el nostre més absolut rebuig.

En la seua esplèndida leccio d'investidura, la professora Amelia Valcárcel ens ha aprofitat al tema de l'educació formal de les dones, integrant d'eixa primera onada del feminisme, així com la segona onada del feminisme caracteritzada pel sufragisme, reconegut a Espanya, per primer cop, en la Constitució republicana de 1931, juntament amb altres drets suprimits amb l'establiment de la Dictadura. Una dictadura contra la qual lluitaren moltes i molts universitaris. Ens ho ha recordat la doctora Valcárcel. Recordem nosaltres també l'exposició 'Universitaris contra la dictadura' que a aquest edifici va testimoniar el record de les i els que s'alçaren com l'estudianta de l'anècdota protagonitzada a aquest Claustre que hui ens han evocat.

Universitàries i universitaris perseguits, professorat expulsat, estudiantes i estudiants empresonats. Persones que, en la foscor dels temps, cercaven la llum de les idees que els portara cap a un futur millor.

E una lluita, 'sorda i constant' emprant paraules del cantant Raimon, Medalla de la nostra Universitat, per recuperar la llibertat, la democràcia i els drets de les persones.

Hui, trenta-huit anys després de l'aprovació de la Constitució en el marc de la qual es promulgà la Llei de Reforma Universitària que obrí la porta a la configuració d'una universitat pública, democràtica i participativa, podem afirmar amb orgull que la universitat pública ha contribuït a l'increment del nostre capital científic i tecnològic, afavorint la innovació i el desenvolupament dels teixits productius, ha impulsat la divulgació de la ciència i la cultura a la societat; ha incorporat estudiantes i estudiants de diversos estrats socials, assolint una de les més altes xifres d'universitaris d'Europa; i també ha contribuït a la normalització del paper de les dones en la societat, tant des de la perspectiva professional, en els àmbits investigador i docent, i també de l'Administració i els Serveis, assolint espais de responsabilitat i de govern en la institució.

La Carta de les Nacions Unides, signada l'any 1945, fou el primer acord internacional per tal d'afirmar el principi d'igualtat entre homes i dones. Molts anys fa d'aquest anhel, per això ara reprenc les paraules de la nostra nova doctora 'honoris causa', per demanar els governs que contribuïsquen a posar fi a les barreres invisibles.

Professora Amelia Valcárcel, us trasllade la felicitació institucional per haver estat nomenada doctora 'honoris causa' per aquesta Universitat, la vostra Universitat, com ben bé heu recordat en la vostra lectio.

La destacada trajectòria acadèmica de la doctora Valcárcel es completa amb un compromís amb la transformació de la societat, exercit en la política, essent Consellera d'educació i cultura del Principado de Asturias però també com a 'Vicepresidenta de la Fundación Museo del Prado' i com a membre del 'Patronato de la Biblioteca Nacional' i del 'Consejo de Estado'.

La Universitat de València s'honora hui d'incorporar al seu claustre de doctores i doctors 'honoris causa' a una de les seues antigues alumnes, una brillant acadèmica, una dona compromesa, i una personalitat de la vida civil i cultural amb un ampliament reconegut prestigi que l'ha feta mereixedora de la medalla a la promoció dels valors de la igualtat del Govern d'Espanya.

Respetada doctora Valcárcel, estimada Amelia, nuestro reconocimiento y agradecimiento institucionales por su contribución al progreso de la sociedad, a la igualdad efectiva entre mujeres y hombres.

Gracias por una magnífica lectio que nos ha permitido recordar colectivamente un tiempo pasado y reflexionar sobre lo que hemos avanzado como sociedad. Un avance que no puede detenerse, y menos aún retroceder, si queremos una sociedad más justa y cohesionada, más culta y avanzada. Bienvenida de nuevo a la que siempre ha sido su alma mater.

I acabe ja.

Hui, dia internacional de les dones, hem investit doctora 'honoris causa' a una dona exemplar. Una dona que ocupa destacades posicions en la Universitat i en la societat. Una dona formada a la universitat pública. Amb ella volem també honorar hui a totes les dones que cohesionen la societat cada dia.

Reivindiquem hui, també, la filosofia com a disciplina acadèmica, com una matèria necessària d'ensenyar i d'aprendre, com a ciència que cerca respostes a qüestions com l'existència, el coneixement, la veritat, la moral, la bellesa, la ment i el llenguatge. Una disciplina que dóna resposta a les preguntes bàsiques que l'ésser humà s'ha fet des de l'origen dels

temps. Ens cal filosofia perquè, com assenyala Montaigne, diuen els savis que, en relació amb el saber, no hi ha altra cosa que la filosofia.

La reivindicació dels valors de la igualtat i de la filosofia com a matèria d'estudi ens condueix necessàriament a la reivindicació d'un pacte per l'ensenyament. Un pacte que allunye de la confrontació un dels béns intangibles més útils que poden rebre les persones: l'accés a la cultura i l'educació.

Un pacte per l'ensenyament i per la ciència, que permeta l'accés a l'educació a totes les persones, independentment dels seus orígens i amb igualtat efectiva d'oportunitats. Un pacte que reconega la capacitat transformadora que té l'ensenyament i la cultura, que pose en valor la contribució científica per a construir una societat més avançada, amb ocupació intensiva en coneixement i generadora de riquesa amb justícia social si de veritat volem una societat de benestar en línia amb els valors del pluralisme, no-discriminació, tolerància, solidaritat i la igualtat efectiva entre homes i dones. Uns valors que es troben en els nostres Estatuts i en els tractats de la Unió Europea i que conformen el que s'ha anomenat 'model social Europeu'.

Necessitem diàleg per arribar a acords que permeten transformar la societat per a garantir un futur millor per a totes i tots.

Un futur millor que es troba en l'esperit fundacional d'aquesta universitat fa més de cinc segles, i que hui, una vegada més, reafirmem en aquest solemne acte.

Moltes gràcies.

VNIVERSITAT DE VALÈNCIA